የሰ/መ/ቁ 216415

ግንቦት 24 ቀን 2014 ዓ/ም

ዳኞች፡- ተፈሪ ገብሩ (ዶ/ር)

ቀነአ ቂጣታ

ፈይሳ ወርቁ

ደጀኔ አያንሳ

ብርቅነሽ እሱባለው

አመልካች፡- አቶ አፈንዲ አብዲ

ተጠሪ፡- የኢትዮጵያ ገቢዎች እና ጉምሩክ ባለስልጣን አዳማ ቅርንጫፍ } አልቀረቡም

መዝገቡ ተመርምሮ ተከታዩ ፍርድ ተሰጥቷል።

ፍ ር ድ

የሰበር አቤቱታው የቀረበው አመልካች በቀን 10/03/2014ዓ.ምበተጻፈ አቤቱታ የኦሮሚያ ክልል ጠቅላይ ፍ/ቤት ይግባኝ ሰሚ ችሎት በመ/ቁ 316816 በቀን 04/06/2012 ዓ.ም እንዲሁም የፌደራል ጠቅላይ ፍ/ቤት በመ/ቁ 191678 በቀን 30/10/2013ዓ.ም የሰጡት ውሳኔ መሰረታዊ የህግ ስህተት የተፈጸመበት በመሆኑ ይታረምልኝ በማለት ስለጠየቁ ነው። ክርክሩ በኦሮሚያ ጠቅላይ ፍ/ቤት ሲጀመር የአሁን አመልካች ከሳሽ ተጠሪ ደግሞ ተከሳሽ ነበሩ።

አመልካች ባቀረቡት ክስ ፕራዶ ላንድክሩዘር መኪና የሰሌዳ ቁጥር 2-08636 ኦሮ የሻንሲ ቁጥር JTEBX9FJOBKO47153 እና የሞተር ቁጥር 0991742TR የሆነ በአቶ ዑመር አብዱራህማን አህመድ በሚባል ሰው ተመዝግቦ የሚታወቅ በቀን 02/11/2011 ዓ.ም በተደረገ የሽያጭና ግዥ ውል ገዝቼ ኦርጅናል የመኪና ሰነድ በእጄ አስገብቼ ሙሉ ውክልና ሰጥቶኝ

እየተጠቀምኩበት ነው። ይህ መኪና የአስመጪነት ፈቃድ ባለው ሰው አቶ መላኩ ወ/ግዮርጊስ በሚባል በህጋዊ መንገድ ወደ ሀገር ውስጥ የገባና ለአቶ ዑመር አብዱራህማን የተሸጠ ሲሆን ህጋዊ የሆነ የባለቤትነት ማስረጃ ያለው ነው። ይሁንና ተከሳሽ በቀን 02/01/2012 ዓ.ም በህጋዊ መንገድ ገዝቼ እጄ ያስገባሁትን መኪና በህገወጥ መልክ የገባ ነው በማለት የወሰደብኝ በመሆኑ ተጠሪ መኪናውን መያዙ ህገወጥ ነው ተብሎ እንዲለቀቅልኝ ይወሰንልኝ በማለት ዳኝነት ጠይቀዋል።

ተጠሪ በሰጠው መልስ ከሳሽ መኪናውን የገዛሁት ህጋዊ መሆኑን አጣርቼ ነው ይበል እንጂ እውነት አይደለም፤ የመኪናው ማስረጃ የሀሰት ማስረጃ መሆኑን አረጋግጠናል፤ መኪናው ወደ ሀገር የገባው በቀን 05/04/2019 ዓ.ም ተማም መሐመድ በሚባል ሰው ስም በቱሪስትነት ተመዝግቦ ለ25 ቀን ብቻ ሆኖ ተመልሶ መውጣት ሲገባው የሀሰት ማስረጃ ተዘጋጅቶለት ሲንቀሳቀስ የተያዘ ነው፤ መንግስት በቱሪስት ስም ወደ ሀገር ውስጥ የገቡ ተሽከርካሪዎችን ካለምንም ጥፋት ገዝተው ለተገኙ ሰዎች መመሪያ አውጥቷል፤ ስለሆነም የመኪናው ጉዳይ መታየት ያለበት በመመሪያ ቁጥር 129/2010 እና በጉምሩክ አዋጅ ቁጥር 859/2006 በተደነገገው መሰረት በመሆኑ ቀረጥና ታክስ ቅጣት 50% ተቀጥተው (ከፍለው) መውሰድ እንደሚችሉ ተመልክቷል። አመልካች ይህን በአስተዳደር ያለውን ውሳኔ ሳያሰጥ በቀጥታ ፍርድ ቤት ክስ ሊያቀርብ አይገባም በማለት ተከራክሯል።

ክርክሩ በዚህ መልኩ የቀረበለት የስር ፍርድ ቤቱ ጉዳዩን መርምሮ በጉምሩክ አዋጅ 859/2006 ምዕራፍ 3 ስር በአስተዳደር ውሳኔ ላይ ቅሬታ ያለው ሰው ይግባኙን ለቅሬታ አጣሪ ዋና መ/ቤት ለተቋቋመው ማቅረብ እንዳለበት አንቀጽ 153(2)(1) ስር ተደንግጓል፤ ይግባኝ የሚቀርብበትም ሁኔታ በአዋጁ ቁጥር 155 ስር እና የደንበኞች ቅሬታ የሚስተናገድበት መመሪያ ቁጥር 129/2010 ወጥቷል። በአዋጁ ይግባኙን ባየው አካል የተሰጠው ውሳኔ የህግ ስህተት ካለው ብቻ ፍ/ቤት ማቅረብ እንደሚቻል በአንቀጽ 155(3) የሚደነግግ በመሆኑ ከሳሽ በዚህ አግባብ ሳይጨርስ በቀጥታ ለፍ/ቤት ክስ ማቅረቡ የህግ ድጋፍ የለውም፤ ስለሆነም ፍ/ቤቱ ጉዳዩን በቀጥታ ለማየት ስልጣን የለውም በማለት ውሳኔ ሰጥቷል።

አመልካች በዚህ ውሳኔ ቅር ተሰኝተው ይግባኝ ለፌዴራሉ ከፍተኛ ፍርድ ቤት አቅርበዋል። ይግባኝ ሰሚው ችሎት ጉዳዩን መርምሮ ይግባኝ መኪናውን በቅን ልቦና ገዛሁ ከማለት ባለፈ ተገቢው የጉምሩክ ስርዓት ተፈጽሞበት ወደ ሀገር ውስጥ የገባ ተሽከርካሪ ለመሆኑና የጉምሩክ ስርዓት የሚያስፈጽመው መልስ ሰጪ እስከሆነ ድረስ የሚያቀርቡት ክርክር ተገቢነት የለውም፤ የጉምሩክ ስርዓት ሳይፈፀምባቸው ወደ ሀገር ውስጥ የገቡ መኪኖች በሀገር ውስጥ ሲሸከረከሩ ቢገኙ መልስ ሰጪ የመያዝ እና ተገቢ ያለውን አስተዳደራዊ ውሳኔ የመስጠት ስልጣን እንዳለው የአዋጅ

ቁጥር 859/2006 አንቀጽ 143 እና 153(2)(ለ) እና ተከታይ ቁጥሮች ያመለክታሉ፤ በመሆኑም የሥር ፍርድ ቤት የሰጠው ውሳኔ የሚነቀፍ አይደለም በማለት ውሳኔውን አጽንቷል።

የሰበር አቤቱታው የቀረበው በዚህ ነው። አመልካች በቀን 10/03/2014 ዓ/ም ያቀረቡት ማመልከቻ አመልካች ለክርክር መነሻ የሆነውን መኪና ያገኘው በሽያጭ መሆኑ እና ይህ ሽያጭም በመንግስት ተቋም የተረጋገጠ በመሆኑ በፍ/ህ/ቁ 1198 መሰረት ታይቶ የሚወሰን ሆኖ ሳለ ግብር በዝቶብኛል የሚል ቅሬታ በማስመሰል ጉዳዩን የማየት ስረ ነገር ስልጣን የለኝም በማለት የስር ፍ/ቤቶች መዝገቡን መዝጋታቸው ስህተት የተፈጸመበት ነው። የጉምሩክ አዋጅ ቁጥር 859/2006 ለክርክሩ መነሻ ለሆነው ጉዳይ ተገቢነት የሌለው በመሆኑ የስር ፍ/ቤቶች የጉምሩክ አዋጅን ያለቦታው ጠቅሰው ክሱን ውድቅ ማድረጋቸው ስህተት ነው። አመልካች ከውል በመነጨ ያገኘውን መብት ለማስከበር ያቀረበውን እና በቀጥታ ከግብር እና ታክስ ጉዳይ ጋር የማይገናኘውን ክስ የጉምሩክ አዋጅ በመጥቀስ ጉዳዩን መደበኛ ፍ/ቤት ለማየት ስልጣን የለውም በማለት የተሰጠው ውሳኔ መሰረታዊ የህግ ስህተት የተፈጸመበት በመሆኑ ሊሻር ይገባል። ለክርክር መነሻ የሆነው መኪና ከማንኛውም እዳ እና እገዳ ነጻ መሆኑ በፊንፊኔ ዙሪያ የኦሮሚያ ልዩ ዞን መንገድ ትራንስፖርት ባለስልጣን ተረጋግጧል። ቀረጥና ታክስ የተከፈለበት እና ህጋዊ መስፈርቶችን ያሟላ መሆኑ ግዥ በሚፈጸምበት ግዜ ከምረጋገጡም በተጨማሪ ባለስልጣን መ/ቤቱ ፍ/ቤት ባዘዘው መሰረት በሰጠው ማብራሪያ መኪናው ህጋዊ መሆኑን አረጋግጧል። መኪናው እዳ እንኳን ቢኖርበት አመልካች መኪናውን የገዛው የመንግስት አካልን በማመን ስለሆነ በፍ/ህ/ቁ 1198 መሰረት በአመልካች ላይ ለሚደርስ ጉዳት ሁሉ የትራንስፖርት ባለስልጣኑ ተጠያቂ ይሆናል። በመሆኑም የባለቤትነት ስም ዝውውር የሚመዘግብ የመንግስት አካል የሆነው በፊንፊኔ ዙሪያ የኦሮሚያ ልዩ ዞን መንገድ ትራንስፖርት ባለስልጣን ለክርክሩ መነሻ የሆነው መኪና ከማንኛውም ግብርና ታክስ እዳ ነጻ መሆኑን አረጋግጦ አመልካች በግዥ ያገኘውን ንብረት የስር ፍ/ቤቶች ከአመልካች ጋር ምንም ግንኙነት የሌለውን የታክስ እና ግብር ጉዳይ አንስተው የጉምሩክ አዋጁን ያለ ቦታው ጠቅሰው ጉዳዩ በቀጥታ በመደበኛ ፍ/ቤት መታየት አይችልም በማለት የሰጡት ውሳኔ መሰረታዊ የህግ ስህተት ያለበት ነው ተብሎ እንዲሻር እና ጉዳዩ ወደ ስር ፍ/ቤት ተመልሶ በፍሬ ነገሩ ላይ አከራክሮ ውሳኔ እንዲሰጥ እንዲወሰንልኝ በማለት ቅሬታቸውን አቅርበዋል።

ቅሬታው በሰበር አጣሪ ችሎት ተመርምሮ አመልካች ለክርክር መነሻ የሆነውን መኪና ከማንኛውም ዕዳና ዕገዳ ነጻ መሆኑን አግባብነት ካለው አካል አረጋግጠው የገዙ ስለመሆናቸው ጠቅሰው ተጠሪ አላግባብ የወሰዱብኝ በመሆኑ እንዲመልስልኝ በሚል የቀረበ ሆኖ እያለ ጉዳዩ በቀጥታ ለፍ/ቤት መቅረብ የለበትም በሚል የተወሰነበትን አግባብነት ለማጣራት በሚል በፌደራል

ፍ/ቤቶች አዋጅ ቁጥር 1234/2013 አንቀጽ 28(3) መሰረት ጉዳዩ ለዚህ ሰበር ችሎት እንዲቀርብ ወስኗል፡፡

ተጠሪ በቀን 15/01/2014 ዓ.ም ባቀረበው መልስ ተጠሪ ውርስ ያደረገው ትክክለኛው የመኪና ሻንሲ ቁጥር JTEBX9FJOBK047153 በቀን 27/07/2011 ዓ.ም ከቀረጥ ነጻ በቱሪስት የገባ ሲሆን ነገር ግን አመልካች ከፊንፊኔ ኦሮሚያ ልዩ ዞን መንገድ ትራንስፖርት ባለስልጣን የባለቤትነት ማረጋገጫ ሊብሬ ደብተር ላይ የተሰጠው ሻንሲ ቁጥር JTEBX9FOBKV7153 ስለሆነ ተጠሪ ውርስ ካደረገው መኪና ጋር አንድ አይነት አይደለም፡፡ አመልካች አደረኩ ባለው የሽያጭ ውል፣ በውክልና ላይ ፣ መኪናው ይለቀቅልኝ በማለት በጻፉት ማመልከቻ፣ እንዲሁም በቀን 16/04/2019 ዓ.ም በመድን ፈንድ አስተዳደር ኤጀንሲ ላይ የተጠቀሰው ሻንሲ ቁጥር JTEBX9FOBKV7153 በመሆኑ አመልካች አቤቱታ ያቀረቡበት መኪና እና ተጠሪ ውርስ ያደረገው መኪና የተለያዩ በመሆናቸው አመልካች መኪናው ላይ መብትና ጥቅም የላቸውም በማለት የመጀመሪያ ደረጃ መቃወሚያ ያቀረብን ሲሆን በአማራጭም የጉምሩክ ጉዳይ በአዋጅ ቁጥር 859/2006 አንቀጽ 152-155 እና መመሪያ ቁጥር 107/2007 መሰረት በየደረጃው ያሉ የጉምሩክ ጉዳዮች አቤቱታ አጣሪ ጽ/ቤት ውሳኔ ሳያገኝ በቀጥታ ፍ/ቤቶች የማየት ስልጣን የላቸውም በማለት ተከራክረናል፡፡ ትራንስፖርት ባለስልጣን መኪናው ከእዳና እገዳ ነጻ ነው ወይ የሚለውን ሊያረጋግጥ ይችላል እንጂ መኪናው በምን አይነት ሁኔታ ወደ ሀገር እንደገባና ቀረጥ ተከፍሎበት ይሁን በነጻ የሚለውን ለማረጋገጥ የሚችልበት ስልጣን የለውም፡፡ አመልካች እንደሚሉት እና በማስረጃ እንደተረጋገጠው መኪናውን በዋስትና በማስያዝ ወደ ሀገር ውስጥ ያስገባው ተማም መሀመድ የሚባል ግለሰብ ሲሆን መኪናውን በተፈቀደለት ጊዜ ውስጥ ከሀገር ካላስወጣ መኪናው እንዲወረስ ዋስትና ያስያዘ ስለሆነ ተጠሪ መ/ቤትም በተፈቀደለት ግዜ ውስጥ ተመልሶ ከሀገር ባለመውጣቱ አረጋግጦ ያልተከፈለውን ቀረጥና ታክስ እንዲከፈልበት በቁጥጥር ስር ማድረጉ አግባብነት ያለው ነው፡፡በአዋጁ አንቀጽ 71(4) ስር በግዜያዊነት ወደ ሀገር የገባ መኪና ከገባበት አላማ ውጭ መጠቀም የተከለከለ መሆኑ ተደንግጎ እያለ አመልካች ህጉን ወደ ጎን በመተው በሽያጭ ውል እንዳገኘ በማስመሰል የሚያቀርበው ተቀባይነት የለውም፡፡ በጉምሩክ አዋጅ 859/06 መሰረት ቀረጥና ታክስ የማስከፈል ስልጣን የተሰጠው ለተጠሪ መስሪያ ቤት ሲሆን አመልካች እንደሚሉት የተከፈለም ቀረጥና ታክስ የለም፡፡ከቀረጥና ታክስ ነጻ መሆኑን ክሊራንስ የሚሰጠው ጉምሩክ እንጂ መንገድ ትራንስፖረትአይደለም፡፡ አመልካች የፍ/ህ/ቁ 1198 በመጥቀስ የሚያቀርቡት ለአሁኑ ክርክር አግባብነትና ተፈጻሚነት የሌለው ነው፡፡ በቱሪስት መልክ የገባ መኪና መንገድ ትራንስፖርት ስም ዝውውር የሚያደርግበት የህግ መሰረት የሌለና የአዋጁ አንቀጽ 130(7)ም የተደነገገው ቀረጥ ነጻ

ህጋዊ ዲክራስዬን የሚያቀርቡት እንጂ ሀሰተኛ ሰነድ አዘጋጅተው ለሚያቀርቡ የተደነገገ ባለመሆኑ አመልካች የህጉን ይዘትና ድንጋጌ በማዛባት የሚያቀርቡት ክርክር የህግ መሰረት የለውም፡፡ በመሆኑም የአመልካች አቤቱታ ውድቅ እንዲደረግ በማለት ተከራክሯል፡፡ አመልካችም ክርክራቸውን በማጠናከር የመልስ መልስ አቅርበዋል፡፡

ከፍ ሲል በአጭሩ የገለጽነው የጉዳዩን አመጣጥ ነው፡፡ በበኩላችን የግራ ቀኙን ክርክር ቅሬታ ከቀረበበት ውሳኔ እና ከተገቢው የህጉ ድንጋጌዎች ጋር በማገናዘብ የተፈጸመ የህግ ስህተት መኖር አለመኖሩን መርምረናል፡፡

እንደሚታወቀው የጉምሩክ ስርዓት ሳይፈፀምባቸው ወደ ሀገር ውስጥ የገቡ መኪኖች በሀገር ውስጥ ሲሸከረከሩ ቢገኙ መልስ ሰጪ የመያዝ እና ተገቢ ያለውን አስተዳደራዊ ውሳኔ የመስጠት ስልጣን ያለው መሆኑ በአዋጅ ቁጥር 859/2006 አንቀጽ 143 እና 153(2)(ለ) እና ተከታይ ቁጥሮች መደንገጉ፤ እንዲሁም ቀረጡን ከፍሎ መኪናውን ከማስለቀቅ ጋር የተያያዘ ክርክር ለተጠሪ ቀርቦ በየደረጃው ውሳኔ ከተሰጠበት በኃላ በይግባኝ ፍርድ ቤት የሚቀርብ መሆኑ አያከራክርም፡፡

ነገር ግን የአመልካች የዳኝነት ጥያቄ የመኪና ሽያጭ እና የባለቤትነት ስም ዝውውር የሚመዘገበውና የመንግስት አካል የሆነው የፌንፌኔ ዙሪያ የኦሮሚያ ልዩ ዞን መንገድ ትራንስፖርት ባለስልጣን ለክርክሩ መነሻ የሆነው መኪና ከማንኛውም ግብርና ታክስ እዳ ነጻ መሆኑንና በህጉ አግባብ የባለቤቱ ንብረት መሆኑን አረጋግጦልኝ ይህንኑ በማመን በግዥ ውል ያገኘሁትን ንብረት በመሆኑ ይለቀቅልኝ የሚል ነው፡፡ ይህ የዳኝነት ጥያቄ በውል የተገኘ መብትን ለማስከበር የቀረበ በመሆኑ በግዥና ሽያጩ ውስጥ ተካፋይ የሆኑ ወገኖች ሁሉ እንዲሁም ተሸከርካሪው ከማንኛውም ዕዳና ዕገዳ ነፃ ስለመሆኑ ማረጋገጫ ሰጥቶ የግዥ ውሉ እንዲፈፀም አድርጓል የሚባለው መንግስታዊ አካል የክርክሩ ተሳታፊ ተደርገው በፍርድ ቤት ዳኝነት የሚሰጥበት እንጂ የታክስ እና ግብር ጉዳይ ብቻ ነው ተብሎ በቀጥታ በመደበኛ ፍ/ቤት መታየት አይችልም የሚባልበት የህግ ምክንያት የለም፡፡

ስለሆነም ከላይ እንደተገለፀው የአመልካች የዳኝነት ጥያቄ በፍርድ ታይቶ ሊወሰን የሚችል በመሆኑ የስር ፍርድ ቤቶች አግባብነት የሌለው ህግ ጠቅሰው ጉዳዩ በፍርድ ሊወሰን እንደማይችልና ፍርድ ቤቶችም በቀጥታ ተቀብለው ለማስተናገድ ስልጣን እንደሌላቸው ያሳለፉት ውሳኔ ህጉን የተከተለ ሆኖ አላገኘነውም፡፡ ውሳኔው የህግ ስህተት የተፈፀመበት በመሆኑም ተከታዩን ወስነናል፡፡

ው ሳ ኔ

1. የኦሮሚያ ክልል ጠቅላይ ፍ/ቤት ይግባኝ ሰሚ ችሎት በመ/ቁ 316816 በቀን 04/06/2012 ዓ.ም እንዲሁም የፌደራል ጠቅላይ ፍ/ቤት በመ/ቁ 191678 በቀን 30/10/2013 ዓ.ም የሰጡት ውሳኔ በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁጥር 348(1) መሰረት ተሽሯል፡፡

2. የኦሮሚያ ክልል ጠቅላይ ፍርድ ቤት የተዘጋውን መዝገብ በማንቀሳቀስ በአከራካሪው መኪና ግዥና ሽያጩ ውስጥ ተካፋይ የሆኑ ወገኖችን ሁሉ፤ እንዲሁም ተሸከርካሪው ከማንኛውም ዕዳና ዕገዳ ነፃ ስለመሆኑ ማረጋገጫ ሰጥቶ የግዥ ውሉ እንዲፈፀም አድርጓል የሚባለውን መንግስታዊ አካል የክርክሩ ተሳታፊ በማድረግ እንደ አስፈለሰጊነቱ ተገቢውን ማጣራት አድርጎ በጉዳዩ ላይ ውሳኔ ይሰጥ ዘንድ ጉዳዩን በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁጥር 343(1) መሰረት መልሰንለታል፡፡ ይፃፍ፡፡

3. እግድ ተነስቷል፡፡ ይጻፍ፡፡

4. በዚህ ችሎት ለተደረገው ክርክር የወጣውን ወጪና ኪሳራ የየራሳቸውን ይቻሉ፡፡

መዝገቡ ተዘግቷል ወደ መዝገብ ቤት ይመለስ፡፡

የማይነብበ የአራት ዳኞች ፊርማ አለበት

ሠ/ኃ

ማስታወሻ፡ - ይህ የሰበር ችሎት ውሳኔ ሰነድ ለጥናትና ምርምር ሥራ ወይም ለግንዛቤ እንጂ ለፍርድ አፈጻጸም ዓላማ አያገለግልም

<u>ስሜ በተራ ቁጥር 3ኛ ላይ የምገኘው ዳኛ የልዩነት ሀሳቤን እንደሚከተለው አስቀምጫለሁ</u>

ለዚህ ሰበር ሰሚ ችሎት ክርክር ምክንያት የሆነው ጉዳይ በስር ፍ/ቤት የአሁን አመልካች ባቀረበው ክስ ከሰው በቅን ልቦና የገዛሁት መኪና ካለአግባብ ስለያዘብኝ ይልቀቅልኝ ሲል የጠየቀ ሲሆን የአሁን ተጠሪም ተከሳሽ ካለአግባብ ተያዘብኝ የሚለው መኪና በቱሪስት መልክ ወደ ሀገር ውስጥ የገባና ጊዜውን ሲጨርስ የሚወጣ ቀረጥና ታክስ ያልተከፈለበት በመሆኑ እና ከህግ ውጭ በከሳሽ በአሁን አመልካች እጅ የተገኘ በመሆኑ ተይዞ በህጉ መሰረት ቀረጥና ታክስ እንዲከፍል የተወሰነ በመሆኑ ፍ/ቤት በአዋጅ ቁጥር 859/2006 መሰረት ጉዳዩን ለማየት ሥልጣን የለውም፡፡ መኪናውም በህገ ወጥ መንገድ በከሳሽ ተይዞ የተገኘ በመሆኑ መያዙ ተገቢ በመሆኑ ክሱ ወድቅ ይሁንልኝ በሚል መልስ ሰጥቷል፡፡ የፌደራል ጠቅላይ ፍ/ቤት ይግባኝ ሰሚ ችሎትና የፌደራል ከፍተኛ ፍ/ቤት አከራክረው ጉዳዩ የፍ/ቤት ሥልጣን አይደለም ሲሉ የአሁን አመልካችን ክስ መዝገብ ዘግተውታል፡፡

የግብር ይግባኝ ጉባኤ ሥልጣን በተመለከተ ጉምሩክ የአሁን ተጠሪ ግብርና ታክስ ከማስከፈል በተጨማሪ በህገ ወጥ መንገድ ሀገር ውስጥ የገቡ እቃዎችን ተከታትሎ መያዝና ቀረጥና ታክስ ከፍለው ህጋዊ ሆነው እንዲንቀሳቀሱ ማድረግ በአዋጅ ቁጥር 859/2006 ለአሁን ተጠሪ የተሰጠው ሥልጣን ስለመሆኑ ያከራከረ ጉዳይ አይደለም፡፡ የአሁን አመልካች ጉዳይ የፍ/ቤት ሥልጣን ነው ሲል የሚያቀርበው ክርክር መኪናውን ከሰው በቅን ልቦና ከመንገድ ትራንስፖርት ባለሥልጣን ተረጋግጦ የገዛሁት በመሆኑ የጉምሩክ አስተዳደራው ውሳኔ እና የግብር ይግባኝ ጉባኤ ሥልጣን አይደለም በሚል ሲሆን መኪናው በህገ ወጥ መንገድ ወደ ሀገር ውስጥ ገብቶ የአሁን አመልካች በቅን ልቦና ገዛሁት ስላለ የጉምሩክ አስተዳደራዊ ውሳኔ የማያስፈልገው የግብር ይግባኝ ጉባኤ ሥልጣን መሆኑን ያስቀረዋል ብሎ ማለት ተገቢ የሆነ ምክንያትና አዋጅ ቁጥር 859/2006 አንቀጽ 153 እና 155 ድንጋጌን መሰረት ያደረገ ነው ለማለት የሚያስችል አይደለም፡፡

የጉምሩክ ኮሚሽን በህገ ወጥ መንገድ ወደ ሀገር ውስጥ የገቡ እቃዎች ሲያገኝ መያዝ እና ቀረጥና ታክስ ማስከፈል እንደሚችል የማያከራክር ጉዳይ ከሆነ አሁን ያከራከረውን መኪና የአሁን ተጠሪ ከህገ ውጪ በአሁን አመልካች ተይዞ ተገኝቷል ብሎ ታክስ እንዲከፍል ወስኖበታል፡፡ በዚህ ውሳኔ የአሁን አመልካች በአዋጅ ቁጥር 859/2006 አንቀጽ 153 እና 155 ድንጋጌ መሰረት ለአሁን ተጠሪ

አስተዳደራው ውሳኔ ካቀረበ በኋላ የግብር ይግባኝ ጉባኤ የይግባኝ ቅሬታ ያቀርባል፡፡ የግብር ይግባኝ ጉባኤው በሚሰጠው ውሳኔ ለፌደራል ከፍተኛ ፍ/ቤት በህግ ጉዳይ የይግባኝ ቅሬታ ማቅረብ የሚችል ነው፡፡ የታክስ ይግባኝ ኮሚሽኑ ግራ ቀኙን አከራክሮ ያከራከረው መኪና የአሁን ተጠሪ እንደሚከራከረው በህገ ወጥ መንገድ በአሁን አመልካች እጅ የተገኘ አይደለም በቅን ልቦና የገዛው በመሆኑ ሊያዝበት አይገባም ብሎ ሊወስን ይችላል፣ ወይ የአሁን ተጠሪ እንደሚከራከረው መኪናው በቱሪዝም መልክ ወደ ሀገር ውስጥ የገባ እና የአሁን አመልካች ግዥውን ፈጽሞ ከሆነ ግዥውን ሲፈጽም ሊያደርግ የሚገባውን ግዴታ ሳይወጣ የፈጸመ በመሆኑ የቅን ልቦና ገዥ አይደለም ሊል ይችላል ወይ የቅን ልቦና ገዥም ቢሆን በአሁን ተጠሪ መያዙ ተገቢ ነው ሊል ይችላል፡፡ የግብር ይግባኝ ጉባኤው ግራ ቀኙን አከራክሮ በህጉ መሰረት ሊሆን ይገባል ያለውን ውሳኔ መስጠት በአዋጅ የተሰጠው ሥልጣን ነው፡፡ የግብር ይግባኝ ጉባኤው የግራ ቀኙን ክርክር ሲያጣራ ከሚመለከተው አካል ሁሉ ማስረጃ አስቀርቦ የመመርመር ሥልጣኑ ያለው ሲሆን የአሁን አመልካች ያከራከረውን መኪና ከሌላ ሰው የገዛሁት ነው የሚለው ክርክር 3ኛው ወገን በክርክሩ መግባት አለመግባቱ ለግብር ይግባኝ ጉባኤው በአዋጅ የተሰጠውን ሥልጣን የሚያስቀር በቂ ምክንያት አይደለም፡፡ ይህ ጉዳይ በቱሪዝም መልክ ሀገር ውስጥ ገብቶ ቀረጥና ታክስ ያልተከፈለበት በህገ ወጥ መንገድ ሀገር ውስጥ የሚንቀሳቀስ፣ ቀረጥና ታክስ መክፈል ያለበት መኪና ስለመሆን አለመሆኑ ጉዳይ እንጂ የንብረት መፋለም ክርክር ጉዳይ አይደለም፡፡ ያከራከረው መኪና ህገ ወጥነቱ ከተረጋገጠና ለአሁን አመልካች ካለአግባብ ተሸጦለት ከሆነ ለሚደርስበት ጉዳት ህጉ በሰጠው መብት መሰረት መጠየቅ ህጋዊ መብቱ እንጂ በፍ/ቤት የሚሰጠው መብት አይደለም፡፡ በመሆኑም በቂ ባልሆነ ምክንያት ጉዳዩ የግብር ይግባኝ ጉባኤው ሥልጣን እንዳልሆነና የፍ/ቤት ሥልጣን ነው ተብሎ መወሰኑ ተገቢ ነው ብዬ ስለማላምን የልዩነት ሀሳቤን አስቀምጫለሁ፡፡

የማይነበብ የአንድ ዳኛ ፊርማ አለበት

ሠ/ን

ማስታወሻ፡ - ይህ የሰበር ችሎት ውሳኔ ሰነድ ለጥናትና ምርምር ሥራ ወይም ለግንዛቤ እንጂ ለፍርድ አፈጻጸም ዓላማ አያገለግልም